

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Lisse
T.a.v. mevrouw J.P.M. van der Laan, wethouder Monumenten
Postbus 200
2160 AE Lisse

Verzonden op 11 februari 2019 per e-mail naar:

bestuurssecretariaat@lisse.nl, c.bekker@hltsamen.nl en j.braam2@hltsamen.nl

Lisse, 11 februari 2019

Betreft: Aanvraag Monumentenstatus bollenschuur Stationsweg 1-3 te Lisse

Geachte mevrouw Van der Laan,

Hierbij verzoekt de Werkgroep Bollenerfgoed van het CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek u de karakteristieke bollenschuur gelegen aan de Stationsweg 1-3 te Lisse te plaatsen op de Gemeentelijke Monumentenlijst en daarvoor de benodigde onderzoeken te laten verrichten naar de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van de schuur.

De motivatie voor deze aanvraag is de volgende:

Omissies bij beoordeling monumentenstatus

Dorp, Stad en Land (DSL) is in haar advies over de bollenschuur t.b.v. het vaststellen van de monumentenlijst voor Lisse in 2007 uitgegaan van verkeerde gegevens. De bollenschuur dateert niet uit de tweede helft van de 20ste eeuw, maar is in 1908 gebouwd voor het bloembollenbedrijf van Jac. de Vroomen. De bollenschuur is meermalen verbouwd om het gebouw aan te passen aan de techniek van die tijd. In 1967 is aan de noordzijde een nieuwe loods aangebouwd, waarbij het dak van de bollenschuur schuin doorgetrokken is.

DSL is geheel aan de wordingsgeschiedenis van de bollenschuur voorbij gegaan. Daardoor is de bollenschuur bij de procedure tot aanwijzing tot gemeentelijk monument met te weinig en bovendien verkeerde informatie beoordeeld en is daardoor niet op de juiste cultuurhistorische waarde geschat. Door dit verzuim heeft de schuur toen geen gemeentelijke monumentenstatus gekregen.

Onderbouwing waardebeoordeling

Bij het bepalen van de cultuurhistorische waarde van bollenerfgoed spelen soms andere aspecten een rol dan bij andere monumenten. Niet alleen de karakteristieke bouwkundige elementen, waaraan je kunt zien of het een bollenschuur is, zijn belangrijk, maar juist ook de veranderingen aan een bollenschuur als gevolg van ontwikkelingen in de techniek en logistiek rond de bloembollencultuur. Dat heeft soms minder te maken met schoonheid, dan met authenticiteit en ontwikkeling van karakter. De ramen en deuren zijn karakteristieke elementen voor een bollenschuur.

De betreffende bollenschuur had aanvankelijk hoge ventilatiedeuren. Toen rond 1925 de elektriciteit zijn intrede deed, werd een andere ventilatiemethode mogelijk en werden de ventilatiedeuren in de zuid- en oostgevel vervangen door kleinere stalen ramen. De gevel werd daarbij gedeeltelijk dichtgemetseld en er zijn ventilatioeroosters aangebracht. In de noordgevel van de oorspronkelijke bollenschuur zitten vermoedelijk nog de authentieke ventilatiedeuren uit 1908. Al dit soort zaken moet nader worden onderzocht, waarbij ook de cultuurhistorische waarde van de in 1967 aangebrachte loods moet worden bepaald.

Vier eeuwen geschiedenis zichtbaar houden

Bij Stationsweg 1-3 is juist de combinatie van de 17de -eeuwse hoeve met de bollenschuur van groot belang. Daar is de ontwikkeling zichtbaar van de Bollenstreek, eind 19de, begin 20ste eeuw. De bloembollenteelt vond in de 17de en 18de eeuw in de Bollenstreek voornamelijk plaats in tuinen van buitenplaatsen. In de 19de eeuw stonden die buitenplaatsen en bijgebouwen er vaak verlaten

bij. De gebouwen werden gesloopt, de duinbossen gekapt en afgezand en de gronden verkaveld. Die werden verkocht aan voormalige tuinbazen van de buitenplaatsen die een kwekerij begonnen, en aan groenten- en fruitkwekers en veehouders, die geheel of gedeeltelijk de overstap naar bloembollenteelt maakten.

De eigenaren van de buitenplaats Keukenhof hebben het duinbos niet laten afzanden. Met de gronden ten oosten van de Van Lyndenweg en met de gronden van de buitenplaatsen Zandvliet, Berkhout, etc. is dat wel gebeurd. Deze buitenplaatsen zijn veranderd in bollengronden en er zijn bollenschuren gebouwd. Dit hele verhaal is bij de hoeve én de bollenschuur te vertellen.

Standpunt Erfgoedcommissie

In 2018 is in de Erfgoedcommissie Lisse meermalen gesproken over voorgenomen sloop van de bollenschuur. De Erfgoedcommissie sprak uit het jammer te vinden dat de schuur gesloopt zou worden (vergadering 15 februari 2018). Later bleek de sloop vergunningsplichtig te zijn, omdat de bollenschuur is verbonden aan een gemeentelijk monument (hoeve De Wolff). Er werd geen advies afgegeven over eventuele sloop. Een aanvraag tot sloop schijnt u nog niet te hebben bereikt. In de Erfgoedvergadering van 7 februari 2019 heeft de Erfgoedcommissie besloten u te adviseren nader onderzoek in te stellen naar de cultuurhistorische en landschappelijk waarde van de bollenschuur, alsmede naar de bouwkundige staat en de herbestedingsmogelijkheden.

Onderzoek en expertise CHG

Toen in 2011 gesproken werd over een voornemen tot sloop van de schuur hebben wij de gemeente aangeboden onderzoek te doen naar de cultuurhistorische waarde van de schuur, om te kunnen beoordelen of deze op de gemeentelijke monumentenlijst zou thuishoren. Dat aanbod is toen afgewezen, omdat er nog geen concrete plannen waren met de schuur. Wij hebben de bollenschuur nooit onderzocht en DSL heeft dat in 2007 niet goed gedaan.

Er is nimmer onderzoek verricht naar:

1. architectuur, ligging, bouwhistorie en karakteristieke kenmerken van de bollenschuur als bollenerfgoed;
2. de cultuurhistorische waarden van de bollenschuur, zowel lokaal als regionaal, representativiteit, ontwikkelingen door de tijd heen, ensemblewaarde, zichtbaarheid en toeristische waarde;
3. de bouwkundige staat van de verschillende gedeelten van het gebouw, de mogelijkheid tot partiële sloop (bijvoorbeeld van de aangebouwde loods), alsmede advisering naar welke periode de schuur het best kan worden gerestaureerd;
4. de mogelijkheden voor passende herbesteding van de bollenschuur.

De Werkgroep Bollenerfgoed van het CHG wil een dergelijke onderzoek graag verrichten.

Wij hebben daarvoor de expertise in huis en adviseren al meer dan 20 jaar regelmatig gemeenten en eigenaren van bollenerfgoed in de Duin- en Bollenstreek.

Conclusie aanvraag monumentenstatus.

Gelet op de cultuurhistorische waarde van de schuur, de unieke locatie, midden in het open bollenlandschap vlak bij Keukenhof, en de unieke samenhang met de hoeve De Wolff, die reeds de status van gemeentelijk monument heeft, is onderzoek naar de cultuurhistorische waarde van de bollenschuur gewenst, waarna een verantwoorde afweging kan plaatsvinden over plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst.

Wij verzoeken u het proces dat kan leiden tot een mogelijke monumentenstatus van de bollenschuur op korte termijn in gang te zetten, zodat de bollenschuur voorbescherming krijgt.

Met vriendelijke groet,
namens de Werkgroep Bollenerfgoed van het
CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek

Piet Goemans, voorzitter

c.c. Bestuur CHG, Bestuur CH Vereniging Oud Lisse, Keukenhof.